

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium Breuiarii. Vitae Sanctorum - Cod. Aug. perg. 84

[S.l.], [3. Drittel des 10.-11. Jh.]

Bern von Reichenau: vita sancti Ōdalrici episcopi et confessoris

[urn:nbn:de:bsz:31-11817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-11817)

clerico adalberoni sue sororis filio.
curam totius epatus commisit. & qd ob
hoc ambo adhuc nodum sunt uocati. &
qd ibi sup hac re determinatum sit.
& qualiter idem adalbero. subitanea
morte defunctus sit. eodem anno.

XXII. Qualiter eius studio abbatia utenbura
dicta libertatis privilegio sit donata.

XXIII. Qd qda die seo diu agenti qda astitit.
qui ebuonradi constantiensis epi obi
tum. annuntiavit qd tam uerum n
eet uir diu p spm cognouit. **XXIII.**

XXIV. Qd uir disciens temp resolutionis sue
tam instare. quanto tunc festinabat
augustam ciuitatem ingredi. ut ibi pos
sit sine uite sue p stolari. **XXV.**

XXV. Qd de scriptis in epata suo reb; tertiam
partem adhuc sciens. iussit pbris &
pauperib; dare. nec n e cetera que ha
buit eam se afferri pcepit. ac in de
ros & pauperes diuisit. **XXVI.**

XXVI. Qd in infirmitate positus. sepius in ex
tasi captus est. & in ead p spm plurima
uidit. de quib; pauca qui cum eo erant
narrant unde & uerimhero fulden
si abbati quedam p dixit. **XXVII.**

XXVII. Qualiter conquestus sit qd nepoti suo

adalberoni sedm p p am uolunta
tem intantum consensit. **XXVIII.**

XXVIII. Qualiter diuina reuelat ammonit ses
di immatuita sei iohann bapt bismis
sarum solena celebrant. **XXVIII.**

XXIX. Qd in uig aplorum petri & pauli. de hoc
mundo se migraturum & sperant. **XXIX.**

XXX. De transitu beati uiri. & qd in an
ni eius corpore tanta odorifera
tas exiret. ut eunctorum nases & pec
tora p funderet. & qualiter ei corpus
sacratissimum in ecclesia scilicet a f r m m
ris honorifice est sepultum. **XXX.**

**CAPITULA. INCIPIT
VITA SAI DALRICI CONFES
SORIS XPI**

XXXI. DALRICVS. EXA
mannorum profapia exiit oriun
dus. Cui parentes. Lupaldus &
acti herburga. ambo quidem se
hanc dignitatem darent. sed
fide atq; diuina religione multo
riores fuerunt atq; maiore
talifaciant. plus fecerunt. et
uim ditam. max eandem
u adalendū ut mēsi. con
uerunt nutriti. uiam ipsam.

uitatis p̄mordia cęlestia n̄ defu-
ere auspicia. Nam licet blandonu-
triret affectu. feda tām macies.
quędā apparebat inuultu. Qua ex
causa dū nimium tristes eius efficeren-
tur parentes. ac mangusti fillorū
pectoribus curę uersarent ingentē
quidā hospes peregrinus officio ele-
ricus sedm̄ qđ illorū ostium semper
uiatori patuit benigne ab ipsissus-
cipit. per aliqd̄ temporis spacium
humane tractat. Dum interim qđdā
die hora refectionis residens p̄dictū
infantulū. non dū x̄. eb̄ dies abor-
tu ad plēnū habentem. audiū inter-
uagitus uocē emittentē. Ex qua pui-
lus futurorū. tale edidit oraculum.
si in qđ isto infans celeris fuerit ab-
senti non poterit eē saluus. Cūq;
semel ac sedō ammoniti. minus tan-
ti p̄conis dieta uellent exire. tercia
idem die. cū p̄dictū ac sepe dicendū
infantulū. adhibita aure p̄sensissimē.
adhuc infirmiore em̄. hanc p̄sagā corā
omib; intulit uocē. Sciatis p̄ certo qđ
inhi continuo alacte fuerit suspensus
hanc nocte erit memoratus. At uero

si eo quo dixi ordine morti subtraet
fuerit. magnus in futurū corā dño e-
rit. Huius p̄phetię mysteria qualit̄
sint adimpleta. non n̄r̄i stili eget officio
designari. qđ tam assidue ad eius sepul-
chrū coruscantibus miraculis potē p̄-
bari. Tandē qđ amor alacte. eo qđ cor-
pore animo in admirationē om̄ium ita
proficere. ac circum quaq; manentib;
tantū de suo pro uectu gaudiū confer-
re. ut id qđ de isaac eiusq; patre abra-
ham scriptum est. Creuit qđ puer ab
lactatus ē. fecit qđ abrahā grande ē
uiuum in die ablactationis sue n̄ in con-
grue ei qđq; possit persone aptari. Me-
rito tantus patriarcha in ablactatione
filii quē ex p̄missione adō suscep̄. gran-
de ē uiuum fecit. Merito pat̄ cęlestis
scē matris aet̄ae filius in istius ablac-
tatione. ē uiuum fecit grande. in-
uitans eos huius uoce. Comedite
amici & bibite. Inebriamini k̄m̄. Sic
itaq; mysteriorū dī dispensator futu-
rus. iā solido cibo op̄ habebat cōforta-
ri. ut in m̄sa altaris xp̄i uelut ad cę-
leste conuiuū quandoq; cōsistens. pos-
sit in tempore suo tritici mensurā

151
dare ē seruis suis. Incipiebat enim
tunc int̄ oculos modeste ēuer
sari. timorem dī habere. honorem
parentibus deferre. lāciuiā declina
re. ac inquantū possibile tali adhuc
erat actati. in corporis motu. gestu.
incessu foris ostendere. qualis habet
formabat intus in mente.

UIDES HUIUS PVERI PAREN
tes tantā dī graciā in eo fulgere. cō
mendauer̄ eum in monasteriū sc̄i
balli fr̄ib; religiosis. ut eorū magis
terio tam seculariū literarū studi
is. quā celestibus instrueret̄ disci
plinis. Ibi int̄ egregios regularis
discipline magistros. dulces theorie
carpebat cotidie fructus. cū uer
ba que in sacris eod diebus legebat.
more in opera ūtebat. Iam sūmita
tē illius iacob scale uirtutū gra
dibus ascendendo tangebat. iam
a saluatore audierat. uade uende
omnia que habes. & da pauperib;
& ueni sequere me. & iā tē mona
chicę ēuerfationis habitū sump
sisset. nō diuina reuelatione am
monitus desisset.

152
Erat tē temporis in eodē monas
terio quedā ancilla p̄ xp̄i nomine
inclusa. uerberata nuncupata. Que
die noctuq; ieiunio orationib; sac
uigiis uacans. castū in arce. ex
toris sui dño p̄parabat templum.
in quo gratū creatori omnium. me
taū semper holocaustū dicebat.
psalmista. In me sunt d̄suota tua.
que reddam laudationis tibi. aut
sēs adolescens. dū sui d̄siderii se
cretum panderet. Iam non adō
querēdā statuit. ac triū dierum
inducias super hoc postulauit.
Posteri die uero sp̄u instructa diu
no huiusmodi usa ē responsio. In
quit uir religiose diuine est
uoluntatis. ut hoc in loco detine
aris. Sed est in plaga orientali lo
cus. ubi quidā flumen duas diuidit
regiones. in quo de iubente. episco
palis. a. dignitatis debet ēscen
dere. Et licet multa tā a paganis
quā a malis xp̄ianis sispas suris
ad. tam in eo co. sifus. aut
sent. d̄. e. e. go. i. e. m. u. d. u. s. o. p. e.
rabis. uniusa. dies. cū psalmista. In

dō faciemus uirtutē. & ipse admi-
hilum deducet inimicos nros. Hec
auditu percipiens. ac mte pertrac-
tans. quib; dā qui sibi familiari ami-
citie causa adherabant. secreto
pandebat. Et ut interī silentio
tegerent ammonerat. Ipse uero
per diūsos sacrorū librorū campos.
ecce prudentissima apēs floressen-
tentiarum carpens. ac in pectoris
sua lucario recēdens. sūma coepit
openiti. ut sp̄italia potuisset mel-
la ēficere. quę post modū in p̄ptos
illū deceret eructuare. illud p̄
clamans psalente. Quā dulcia fau-
cib; meis eloquia tua dñe. sup mel
& fauum ori meo. Et qđ de p̄ dica-
torib; dī. Memoria habundantē
suauitatis tuę eructabunt. Dehinc
ad unguē instruet eū omīum fra-
trū conuentia. ronecū. ad p̄pa.

PARTEES VERO DE FIVS PRO
uextu nimium gaudentes. ac dō grās
agentes. iterū cōmendant eū ad al-
beroni augustensis ecclae p̄suli ue-
nerando. viro fidei dote ac uite
merito multis p̄ferendo quatenus

reuerendę illius p̄sentie ingitē assis-
tens. uelut in quodā disciplinę spe-
culo ēspiceret. si qđ in p̄suis morib;
adhuc corrigi deberet. Quē ut pre-
dictus dī pontifex fide firmū spe-
robustū. caritate radicātū & fun-
datum. omīq. morū p̄bitate de-
coratū agnouit. familiarī illū sibi as-
seuit. eiusq. domi forisq. in omīb;
uti ēsilis coep. quatenus ei pruden-
tia toti ep̄at disponerent negotia.

Ltā publica quā priuata
libuit interī uiri dī animo romā
p̄gere. ap̄toꝝ limina uisitare. ut se
suaq. omīa ip̄toꝝ alioꝝq. p̄cib; scōrū
possit attentius cōmendare. Quo cū
uenisset. & ab ap̄toꝝ sedis p̄sule no-
mine marino. ap̄ dñm & homines mag-
nifico & glorioso. officiose susceptus.
aerequisit qđ ēēt. aut unde uenisset.
respondit se ex alamannorū stirpe
p̄genitū. atq. ad alberoni augusten-
sis ecclae fuisse clericū. Adhęc ap̄toꝝ.
Hec dure in qđ fili suscipias quę dico. qđ
idē de quo retulisti tuus pontifex ad-
albero. nā migrā de hoc seculo. ac dī
ordinatione dispensante. oportet

153

te huius regiminis curā suscipere.
Et ille pprie ē seius infirmitatis. immo
n̄ immemor illius mandati. q̄nto
magnus et humiliatē in om̄ib; iu
dicauit se ipsū indignū fore. ut tan
ti honoris pondus p̄ otuisset subire.
Tunc p̄p̄ diuino sp̄u replet̄ ait. Sine
delitescendo sub̄ fugis q̄ minus in hac
pacis ac tranquillitatis tempore
ceterae nauis gubernes. uēiet dies. in q̄
nullo m̄ statuta dī p̄tere ualebis.
uerū etiā inter multiplices ac flue
tuagas uariū laboris meroris anxi
ctatis undas. regendam suscipies. ac
dō p̄sule ad lit̄ placide q̄etis. ac si
miū fessus p̄ erduces. His auditis ad
metatū p̄erexit. atq; in sacra orati
onū libamina tā se quā defuncti se
nioris animā cū lacrimis dō ac seīs a
plis eius cōmendaū. sicq; postera die
nesciente papa latent̄ discessit. Et iā
in hoc dñe ac actionis exēplū sequens.
quo sēs iohān̄ euanḡ refert. quia eū
uoluerit eū rapere. & regem cōsti
tuere. statī fugit.

Sed mox ut bonae memoriae adal
bero ex hac uita migraū. hiltine a

in episcopatū successit. Quo p̄ xv
annorū curricula ex hac luce
sub tracto. uolens dñs hoc qd̄ de
seruo suo d̄dalrico per ora suoz
fidelium antea p̄ dixit adimplere.
to ei clerici ac ppli uoto munū cōcur
rente. & henrici regis uoluntate
in idip̄sū consentiente. idē uir dī
sēs. in cathedrā episcopale hac in
urbe est sublimatus.

Ad cetero uero tantę dignitatis
honore qualis quantusue extite
rit. nulli sermo ad integrū explere
ualebit. Totus erat semper in
oratione. totus in lectione. & ma
xime ad tendens. quib; uirtutum
ornamentis aptis describat cōm de
coratū eē debere. ubi sic ait. Opor
tet eū cōm. sobriū. castū eē. sic dī
dispensatorē. n̄ supbū. n̄ iracundū.
n̄ uimolentū. n̄ p̄cussorē. n̄ turpis
lucris cupidū. sed hospitalem. benignū.
sobriū. iustū. sem̄ ermentem. a
p̄lectentē cū quis e dñi doctrinam
ē fidelē sermonē. ut potest. ex
hortari insana doctrina. & eos qui
contra dicunt arguere. Harū duarū

uirtutū ita uicaria utebat̄ suc-
cessione. ut nisi inuitabili alicui
necessitatis articulo int̄cedente.
nullū temp̄ transire sineret ociosū.
quominus aut orationi infisteret.
aut lectioni operā daret. Sicq. pe-
ne diu adoptatis rachel āplexib;
uteret̄. nisi hac int̄positione int̄m-
atante sedulitatis dulcedine sus-
penderet̄. Suberant ei curę maxi-
mę de reparēdis eccl̄e muris de-
re edificandis domorū ac ipsius ci-
uitatis edificandis. que sub antecessorū
suoꝝ temporibus aut nimia uetusta-
te dilapsa. aut igne fuerant cōsump-
ta. Sed & familia maxima ex par-
te apaganis occisa. & pars que re-
manserat. egestate nimīū erat af-
flicta. Int̄ hac uenerabilis herosue-
lit ante & retro oculatus. coep̄ cau-
tam int̄intentione circūspicere.
puidā om̄ium curā gerere. ac sapi-
entius cōsilio. materialib; quidem
ac edificandis prudentes ac idoneos.
magistros p̄fecit. Ipse uero quasi
sapiens architectus cū ap̄to xp̄m
fundamētū posuit. Sup̄ quo edifica-

uit aurū. argentū. lapides p̄ciosos.
& cetera huiusmodi. ut sc̄arum
animarū edificatio p̄ ei p̄dicationē
ēstructa cresceret in templam
sc̄m in dño. Et quoscūq. ad tēle
edificiū uerbo cō exemplo p̄para-
bat. cetera humanitatis officia. p̄ut
illi facultas subpetebat. p̄bere n̄
desinebat. Non solū his qui p̄sentes
aderant. manum m̄iæ porrigen-
do. uerū etiā eis qui egritudine p̄-
uenti. t̄ carcerib; inclusi longe ab-
erant ministrando. Nulli itaq. aua-
rus om̄ib; extitit largus. ita ut il-
lud beati iob possit dicere. Bene-
dictio perituri sup̄ me ueniebat.
& cor uiduę cōsolat̄ sū. & paulop̄.
Oculus fui cecus. & pes claudus. pat̄ erā
pauperū. Et iterū. flebā q̄ndam
sup̄ eū qui afflic̄t̄ erat. & cōpatebat̄
anima mea pauperi. Unde in re-
fectione cottidiana. semp̄ eius
mensa cara sibi int̄erat pauperū
turba. quā & uictu p̄ant. & indu-
mentis uestium. se ipsū uero nimia
maceratione castigauit. ita ut car-
nem non manducaret. & intrin-

causa extitit qua p̄dictus pon
tifex ad iurū dī mittere debu
isset. Atque cū legatus ipsius fue
risset inuenit illū sacro altari
adstantē. ac salutarē hostiam
dño immolantē. Quo pacto nun
ciū audiū. atq; absolutū redire
ad dominū suū p̄misit. Cūq; re
uersus int̄rogaret. cur tā diu
moraret. respondit q̄a iurū dī
tā diu expectasset. donec ter
missarū sollempnia p̄gisset. At
ille ipsū uerbū ab illius ore arri
piens. missarū inquit. sollempnia
celebrauit. tunc quasi subriden
do int̄tulit. Et uere nullus illo sa
turius adm̄sā altaris hodie ac
cessit. Sed utrū nā ioco an serio
hoc p̄tulerit tam uerū fuit
q̄d̄ dixit. Cibaū nāq; dñs illū pane
uitae & intellectus. & aq̄ sapi
entiae salutaris potabit illū. Ita
ut recte possit cū psalmista p̄ela
mare & dicere. fructaū cor meū
uerbū bonū. fr̄ iterū. fr̄ poculum
raū inebrians quā p̄clarus ē.

Vox psalmodie tā iugis illi ore

dulciter resonabat. ut n̄ solū ipse. s;
& illi qui cā soliti erant secū puram
intentione cantare. tantā cordis
munditiā exca ēciperent. ut que
dā exreuelatione diuina occulta
cognoscerent. quę aliis manifest
tarent. Unde exēpli causa quędā
subt̄ notabo quatinus uera esse cō
p̄bent quę dico. *¶*

Quodā tēpore cū artifices et elac
criptā in mebr̄ reparare uellent.
erat q̄dā clericus. nomine rambert̄.
sc̄i uiri obsequio dedit. Hic q̄dā die
in excessu m̄tis effect̄ uidebat̄ sibi
cū domino ep̄o solito more psalmos
canere. nec n̄ adalberonē q̄ndā
ut sup̄ dixim̄ pontificē. ad aq̄lona
lē eidē cripte plagā sacerdotalib;
indutū uestib; p̄p̄e ad sistere. sibiq;
q̄ ad se ueniat innuere. At ille m̄te
p̄cussus ac int̄ uiuū & mortuū qd
ageret dubius ac anceps tandem
inuuentem pauens figit obtur̄ ue
lut scissitans qd̄ eēt factur̄ us. Tunc
ep̄s ut qd̄ ait sic in me oculos figis.
Cui ille respondens dixit. ecce domin̄
m̄s adalbero ep̄s ad celebrandum

diuinū mysteriū parat' adstat. me
 ad se uocat. Cui ep̄s festina inq̄duc
 nire. cuiusq̄ iussis in om̄ib; obediē.
 Qui mox ut p̄p̄us accessit. hacc ab eo au
 diū. Rampte die domino tuo q̄amag
 nā ad n̄o mercedē habebit. poratio
 nib; ac elemosinis q̄ p̄ me fidelit̄ ex
 hibuit. & hoc sibi sit insigniū. Qd̄ ego
 & fortunat' in p̄xima caena d̄m̄ ece
 dente d̄o sacro s̄m̄ chrisma cū illo s̄c̄i
 ficabim'. insup̄ edificatio istiuscripte
 ruct citissime. Ipse aut' p̄p̄t hoc ab
 incepto n̄ desistat opere. quin illud
 firmiorib; studeat fundam̄tis stabi
 lire. s̄s̄q̄q̄ ammonere cū tato. q̄a ora
 tiones q̄ sua sponte se facturos p̄ me
 sponder̄ neq̄ quā sic p̄miserant im
 plexer̄. & nisi hoc studuerint em̄da
 re seiant se hoc p̄ hoc in c̄spectu d̄ni
 rationē reddituros eē. Ep̄o aut' acur
 te regia reuertente nā tunc tēpo
 risibi morabat' ita descripta ē t̄gis
 se repperit. sicuti p̄ uisionē rambro
 ostensū fuit. Tunc ille impacient' mo
 re n̄ antea alabore cessaū q̄a om̄ia
 In meliore statū reparau' x
 Iterū alia uice cū p̄ dicit' rāberē iux

ta more in oppido uuaringa cū
 s̄o uiro psalmodiā detantaret
 coep̄ terrore nimio ē cuti. acre
 flexis oculis d̄o dignū antistitē
 intueri. Ad q̄ req̄sit' qd̄ nā sibi eēt. Re
 spondit seniore suū adalberonē
 eo d̄ q̄ ante ornatu paratū uide
 re. sibi q̄ p̄cipere. ut illi sacri alta
 ris mysteriū celebranti adstatat
 soliteq̄ seruitutis officiū impendar.
 Uere impleta ē p̄phetia que d̄c̄t cū
 s̄o s̄s̄eris. & cū uiro innocente in
 nocens eris. x
Nec p̄tertundū puto q̄ sit celestis
 signi uisione ipsū etiā d̄ns uoluerit
 mirificare. Hā in ipsa sollēni die
 s̄c̄i pasche multa firm̄ caua ad
 stante. dū s̄s̄ sacerdos diuina ce
 lebraret mysteria. dextera que
 dā apparuit sup̄na. que cū ipsi
 dextera diuina s̄c̄ificau' sacramta.
 Expletis uero missarū sollēnis q̄
 dā henric' p̄br. q̄ eo die canta
 toris officiū agens. tanto in fuit
 miraculo. sequens ep̄m usq̄. in eu
 biculū ad ei' pedes cecidit. at p̄p̄
 sentia populariū p̄sonarū stand

uisionē minus caute explanauit.
Cui uir dī. & diuis inquit tibi cēt
tacere. quā talia in aures uulgi p
ferre. Mox ille rubore p̄fusuf
exiit. & in uestibulo cubiculi resi
dens tantas lacrimas emisit. ut ex
illarū suffusione. cogeret lucis
huius dispendia sustinere. Uir autē
dī memor suę fragilitatis. caue
bat fauorē humane laudis. ne ca
deret in p̄cipitiū elationis. semper
grās agens dō sup̄ inenarrabiliē
dono. Et sic de sc̄is scriptū ē. Ibunt
de uirtute. uelut celeste animal
ante faciē suā gradiebant. ut eom̄
te ēscenderet. q̄cū impet̄ sp̄s du
ceret. **H**is uirtutū gradib; ad al
ta p̄ficiens. q̄dā nocte que ante
cedebat diē sēm quē diē indulgen
tiæ tēna dñi xp̄iana religio uo
care ēsueuit. uox quedā beato sic
ant. in uisu s̄ d̄ alric e e p̄e. sc̄ias te hos
pites suscepturū ēē. Ex p̄ gefactus.
co c̄p̄ secū admirando tractare q̄
uā illi hospites potuissent ēē. Non
p̄uigat manus sopor ille. q̄ solet ali
loquens hominū uita illudere. Ita

lis poti q̄ u sponsa se diē in amoris
cancio ob dormire. Ego inq̄t dor
mio. & cor meū uigilat. Talis ḡ somni
dū uir dī frueret̄ q̄c̄te. iterū uocē in
hęc uerba meruit audire. Oratio
ne tuę & demosine s̄ dalricē dō sunt
accepte q̄ binis antecessorib; tuis for
tunato uidelicet atq; adalberoni
te cōmendaū. ut tibi hodie & p̄ hinc
sacra m̄steria celebrāti adstant.
& ca tecū benedicant. Mane autē fac
to hora q̄ inclit̄ m̄steria arches̄ diui
na sacramta celebraū. q̄ b; dā t̄tiā q̄
ad uidentū digni erant cernentib;
dextera dñi deuoto apparuit. que
cū sc̄o ep̄o signū crucis imponendo
eadē sc̄raū. Idē ipsi cū ad p̄cipiendā
sacrā cōmunionē ad sēm altare acce
derent. & sc̄s illos huius secreti ēsc̄ios
ēē p̄ sp̄m n̄ ignoraret. q̄ndo panē eis
dominicū porrexit̄ ori singulorū di
gitū sup̄ posuit. ut p̄ hoc intellege
rent. qd̄ uisa minime diuulgare
deberent. Qui b̄ etiā ex p̄lecto sac̄ry of
ficio ad se uocatis. reuelati sibi in noc
te p̄terita m̄sterii ordinē exposu
it. & p̄ t̄a hoc q̄m qd̄ ipsi uiderant.

122

alicui dicerent. donec ille mane
ret in carne in tē die sub in tē mina
tione p̄sentis uite. *pm*

Alio uero temp̄ dū iterū sub cuius
dā noctis silentio m̄bra q̄cti cōmme
daret. sca *afra* martir facie pul
chra. ueste decora. tunica succine
ta aparuit. ei q. dix. Surge & seq̄
re me. Et statim eduxit illū in capū q̄
ex nomine fluminis ibidē decur
rentis *leehfelt* dicit. vbi s̄m petrū
ap̄tōx p̄ncipē. vclut in s̄ nodali col
loq̄o sedentē inuenit. cū magna
cōp̄. aliox q. scōx multitudine. t
q̄s olī in carne uid. t tunc p̄mū re
uelante sibi gr̄a diuina cognosce
re coep̄. ibi in t̄ aliaque tractabant̄
sic olī in apocalyp̄si s̄i iohann̄ audi
ta ē uox animarū de suis in t̄ fecto
rib; uin dictā ex petentiū. ita tunc
clamor ortus ē scōx. de arnolfo du
ce noricorū adhuc uiuente. obde
structionē exclarū. atq; monaste
riox. q̄rū res distribuit in beneficia
laicox. Qua p̄p̄t dictante om̄iū sen
tentia. dānat ē poena. Proferbant̄
in mediū etiā enses duo. unus q̄dem

cū capulo alē aut absq; cap. De q̄b;
p̄ncip̄s ap̄tōx. ait ad beatū uirū.
Die regis henrico. ensis absq; cap.
significat illū q̄ sine unctioe reg
nat in p̄p̄to. At alē capulat̄ illū q̄
p̄sac̄e benedictionis ordinationē
diuinit̄ fuerit coronat̄. s̄mito scōx.
i filio p̄ dicta dī martir s̄i s̄sima
monstraū illi adhuc loca in q̄b;
otto rex p̄ ea castra posuit & ge
nerale colloq̄um cū suis habens.
Berengerū regē longobardorū
cū multis aliis p̄sentatū in suum
suscep̄ dominiū. Pre dix̄ etiā esse
re gentis hungariorū inruptio
nē. durissimāq; cū n̄ratib; congreg
tionē. nec non & loca certaminū
& licet cū magno suo. detrimen
to. tā uictorie triūphū p̄misit.
p̄p̄to xp̄iano. O beatū uirū. celest
ti uisione dignū in talib; etiā s̄i s̄.
ap̄t̄is petro uidelicet ac paulo c̄te
rendū. quox alē in linteis celit̄ di
misso electionē gentiū p̄uisionē
didicit. Alē uero siue in corpore
siue extra corpus usq; ad t̄ cū cac
lū raptū se asserit. vbi & ar̄p̄m

dī audiū. iste uero sēs & in ostensi
one dextere sacre sup altare.
& in hac uisione & p̄ modū in alius
ut ante exitū nr̄i sermonis satis
patebit. & archana dī uidit & au
diū. & saluationē n̄ tantū sue gen
tis. sed multos p̄ptos cognouit. Hęc
n̄ passim tē uulgi aurib; se manit
iactando diuulgauit. sed paucis q̄s
ad hoc dignos dux secreto mani
festauit. Ipse uero sentiens se tanto
diuine gr̄e dono p̄uentū n̄ se eri
gebat in altū. s̄ om̄ia referebat ad
illū aq̄ acceperat. quicqd̄ boni habe
bat. t̄ ipse eē poterat. dicens eū apto.
gratia dī sū id qd̄ sū. *xxiiij*

Coep̄ ḡ cōmissi sibi gregis curā age
re talentū sibi creditū n̄ sudario
illigatū terre cōmendare. s̄ ut bo
nus uerbi dī dispensator ad usuram
accomōdare. Vnde sue dioceses
terminos sepius lustrauit. ac congre
gatis corā se clericis & laicis p̄ uigili
studuit cura inuestigare. In primis
q̄ lit ipsi eccl̄iarū p̄bri eū suis minis
tris uiuerent. utrū p̄ptim recte ac
sedm̄ catōlicā doctrinā docerent

ac qd̄ p̄dicabant ore. opere im
plerent. ne forte alius p̄dicantes
ipsi rep̄bi efficerent. & ob hoc a suis
auditorib; contēnerent. Deinde
discutebat silaci corū doctrine
obcedirent s̄ in d̄nicis dieb; & alius
sc̄orū sollēnitatib; ab opere in hie
to uacarent. si eccl̄iarū limina ea
q̄ deberent deuotione frequen
tarent. aut decimas recte darent.
multaq; id genus. His ita inuestigatis.
quęq; erant rata & bene ordinata
laudaū & c̄firmaū. quę ū alit̄. cor
rex & em̄daū. Simōn̄ acā heresim
quasi q̄n dā p̄noxiosā pestē de uitan
dā eē admonuit. asserens p̄petuae
tradendos penę q̄ heresi huic neq̄ssi
mę studerent animos inclināre.

Vnde numquā p̄clericorū ordinati
one t̄ eccl̄iarū c̄secratione q̄ppiam
muneris accepit. sed sic in sacri chris
matis unctione p̄ impositionē ma
nus sp̄m̄ paracl̄itū ḡatis dedit. ita
& ista c̄cessit. sciens a d̄no p̄ceptū. Gra
tis accepistis gratis date. H̄i si forte
ipsi eccl̄iarū fundatores aliq̄d̄ p̄ bo
na uoluntate offerrent. & hoc il

lum p̄ḡiarū actione suscipere
 rogarent. Ius uero legitimū S. ē
 MARIÆ semp̄ uirginis familie ab
 antecessorib; suis antiq̄t̄ ēcessū. Sta
 tuit inuolabilit̄ ēseruandū. Hec
 quēquā sub sua potestate degen
 tiū. ledi p̄misit ob p̄ssione p̄positoꝝ
 s̄ ita int̄ suos om̄ia ad q̄uitatis ac
 iusticie normā p̄spicant̄ cor̄re
 ut nullū alteri aliquid inferre si
 neret. qd̄ ipse sibi nollet fieri. iux
 ta illud p̄ceptū. Quod tibi non uis.
 alio ne feceris. Et dñs in euangelio.
 Quēcūq; uultis ut uob̄ faciant
 homines. eadē & uos facite illis. Cū
 his & huius modi uirtutū gradibus
 s̄m̄ uirū semp̄ ad altiora c̄scendere.
 om̄iū bonoꝝ inuidus cerneret diabo
 lus. qualicūq; potuit arte coepit
 satagere. ut ei animū t̄ quantūcūq;
 possit impedire. *xx*

Accidit igit̄ tunc temporis. ut int̄
 Liutolfū ottonis magni imp̄ris qui
 Alamannoz genti p̄reerat. & ei pa
 trūū henricū noricorū ducē ori
 ret̄ his odiūq; p̄ instigationē s̄ta
 ne & ex malignoꝝ hominū suasio

ne. Quos cū imperator ad e cordiā
 minime reuocare potuisset. fr̄i ad
 iutorio c̄tra filiū fuit. Tunc qd̄ā ar
 nolfus comes palatinus arnolphi q̄n
 dā ducis filiū c̄t̄itit. cuius fidei p̄dict̄
 dux henricus totā baioariā cū ipsa
 metropoli radispona cōm̄dauit.
 a c̄nsaxoniā ad imperatorē se c̄tu
 lit. Ibi morā faciente. ille uelut p̄
 fidus transfuga se cū ipsa ciuitate
 & multitudine p̄p̄li. liutolfi sube
 git potestate. Hæc cū sc̄o pontifici
 cōp̄ta fuissent relictā militū custo
 dia in ciuitate augusta in noricoꝝ
 regionē p̄pere c̄t̄endit. ubi tunc
 imperatorē cū exercitu c̄sistere au
 diuit. P̄refatus ū tyrannus augustā
 adit. ac reb; circūq; direptis. q̄b; dā
 ep̄i militib; captis. p̄da onustus. &
 qd̄ uerius ē peccati pondere p̄gra
 uat̄ in baioariā ē reuersus. interim
 ū ipsū dī famulū p̄ quā a regia ser
 uitate reuersū. in castello qd̄ man
 tachinga d̄r. obsidere n̄ timuit. Sed
 n̄ cessit ei p̄ sperū. qd̄ talia p̄sup̄sit
 c̄tra dī seruū. Hā paruo
 dierū spacio. a comite adalbro

comperit

acēpi fratre tictbaldo ab obsidi
one. cū detrimento suoꝝ. coactꝝ
ē secedere. & cū debita resper
susēfusione in patriā redire.
& iā ibidē capto eiusdē fr̄e he
rimanno. S. & fortissimus pug
nator ad alpr̄. uelut alē macha
beus p̄ ecclā dī acrit̄ dimicando
cecidit in eodē bello. ut ueracit̄
credendū. p̄ mortalitatis dispen
diū. transiens ad immortalita
tis compendiū. Cuius corpus
sēs d̄ dalricus augustā deferens.
in ecclā scē marie semp̄ uirginis
ēdidit. sp̄m ū p̄ sacre immolati
onis hostiā dño cōmendauit.
Ex hoc tantus om̄ium m̄tes timor
inuasit ut nullus d̄ reb; ecclie
scē marie semp̄ uirginis a dauḡ
ptinentib; aliqd̄ usurpare p̄
sumeret. quia nullus eoz̄ q̄ an
tea inde aliqd̄ iniuste abstuler̄.
t̄ in sēm dī deliquer̄. in puniē
uasit. nisi q̄ p̄ dignā satisfactio
nē. p̄ misericordiam dī ep̄o int̄cedente
p̄meruit absolutionē. Vt enī
exp̄uris; pauca exempli causa

pferam. unus ex his uicinis inue
ritate ē testantib; tā diu p̄dito
sensu p̄ pas manus lacerant.
quo usq; uitā finiuit. xxxij

Alius ū librū quendā de ciuita
te auḡ rapuit. cū quo caballū
emit. Quē cū domū p̄duxisset.
uxori suę ait. Melius m̄ fuerat
ut istū tā p̄stantis formę equū
coemissē. quā librū cū quo illū
cōparau. in augusta dimissē
Cui illa. utilius inquit ut p̄ spero
tibi fuisset. sinū quā manus tua
ipsū librū tetigisset. Ille ū dū
mollī ad tactū p̄ posteriora dor
si ut agi solet equo blandiri uo
luit. mox ab eodē p̄cussus inte
ruit. Post n̄ multū temporis p̄
fatus arnolffus p̄ inuirus q̄ uiro
dī ingressit. & iā ipse iusti iudi
cis irā sensit. Obsessanāq; ciuit̄ ra
dispona. parat̄ ad p̄eliū exiit.
ibiq; occisus interit. xxxij

Quidā homo de ep̄o patu q̄
ahstete d̄r partē uilissimi men
salis de sep̄ edictis reb; iniuste
usurpau & secū domū repor

tauit. Sed mox ademonio occupat nullū neq. infra neq. extra eccliam abscondendi locū inuenire potuit. nec benedicta aspūs aqua carere ualuit ei p̄sentia. quin semp iuxta eū uideret in diuiduus comes manere: donec augustā rediens rē iniuste oblatā reddidit. seseq. emendari obnixe rogauit. Cui ep̄s ut tot erat uiscerib; pietatis plenus. & indulgentiā p̄ xp̄i amore tribuit. & ad emone liberatū redire ad p̄p̄ria p̄misit. *xxviii*

In t̄ca dū contentio int̄ ottonē imp̄m p̄pter fr̄em ipsius henricū ut supra dixim' & filiū liutolfū exorta int̄ tantū accreuisset. ut n̄ alit̄ nisi ferro finiri potuisset. itaq. acie utriusq. partis ordinata. ut in eominus cōmitti deberet pugna. athleta dī & dalricus sciens quia beati sunt pedes pacē portantes. & qd̄ ipse dñs in euangeliō ait. Beati pacifici qm̄ filii dī uocabunt̄ ad sumptō hartb̄to curiensis ecclēsię ep̄o

religioso. se mediū iniecit. actanta eos arte suadendi aggressi sunt. sp̄u patris in ambō. ore loquente. ut facile ad pacis fœdera reuocarent. & uere caritatis donū firma stabilitate in illoꝝ pectorib; consolidarent. Non alit̄ tunc otto poenitentem liutolfū. quā ille euangeliū pat̄ olim suscepit. reuertentem filiū. Vterq. enī ei filius mortuus fuerat. & reuix̄. p̄ierat. & inuentus est. fit gaudiū ingens & exultatio in exercitu cuncto. laus & gr̄arū actio resonat in ore omnium. quia p̄ seruos suos liberauit dñs populum suum. *xxix*

Sequenti ū anno. i. dñice incarnationis deccc. v. gen' hungariorū om̄i belua crudelior iuxta qd̄ uero dī celit̄ ante fuerat reuelatū cū innumerabili multitudine erupit. omnēq. noricorū regionē ad anubio usq. ad migrā filuā quę ad montana p̄tinet & partē p̄uincię alamanorū usq. hilarā flumē de uastando

occupauit. Quæ licū transiens
eccliam scē afrē igni cōbussit.
atq; ciuitatē augustā obsidione
circūdedit. Sēs dī pontifex ne
quaquā uisistot lupis uice mer
cennari sui gregis custodia fu
giendo dereliquit. sed ex aduer
so se opposuit. ac totā causā dño
cōmendauit. At militib; circūq;
pmurū. & ante portā acrit̄ con
tra hostes dimicantib; ille sup̄
quū sedens. n̄ clipeo p̄tect̄ aut ga
lea. sed stola induit̄. int̄ lapidum
ac sagittarū r̄mbres incedebat
securus. uideres nouū iosue arcā
dñi circūferre. bucinis c̄repare.
nisi qđ iosue extra muros urbis ie
riebo. iste ū intus erat cū dī p̄pto.
Sed merito n̄r iosue. iā coruscā
te gr̄a xp̄i int̄ in domo raab ad
dñm euerse. hoc ē eccliae mane
bat. & ciuitatē diaboli foris ma
nentē expugnabat. iosue duce
sacerdotib; qđ area dñi ferebant
bucinis clangentib; ac cunctis po
pulis uociferatione maxima mu
ri ieriebo fundit̄ corruer̄. isto ar

cā dñi impetore mundo giren
te. & cū sacerdotib; ac leuitis tubis
idē psalmis. & cunctis sp̄ita
lib; sonantib; cunctisq; pplis maxi
ma p̄ce addm̄ & ad eī scām genitri
cē MARIAM semp̄ uirginē. p̄ sua crep
tione clamantib; hungari qđ erant
ciuitas diaboli cecider̄. Cōptonaq;
ottonis gloriosissimi imp̄ris ad
uentu. retracta obsidione obtu
am p̄gunt armisq; detertare c̄
tendunt. In ito p̄lio. dō iuxta ui
risēi p̄sagiū uictoriā p̄pto xp̄ia
no donante. multa milia hunga
riorū cecider̄. ceteri fugā arripu
er̄. Quos xp̄ianorū exercit̄ tam dū
cedendo p̄secut̄ ē. donec princi
pes eorū cū aliis multis uiuis caperent̄.
atq; ad disponā p̄ducerent̄. ubi ad
ignominia sue gentis. post modū
suspensi sunt in culeis

His ita gestis. p̄sul uenerandus dō
in omnib; gr̄as agens. uelut exar
ce. qđ dā m̄tis coepit dispicere. ac
subditox. necessitates p̄tractare.
n̄ sibi ratū estimans si solūm ea que
sua essent quæreret. suoxq; causas

neglegeret. iuxta illud apti. Qui
sua & maxime domesticorum cu-
ra non habet. fide negavit & est infi-
deli deterior. unde sua congrega-
tionis clericorum que hostium dep-
tatione ad tantam fuerit inopia re-
ducte. ut ad cottidianam refecti-
onis usum nil potuissent habere.
secum retinuit ac in quantum potuit
pauper ipse presentis vite necessaria
pauperibus ministravit. & non solum illis
sed & omnibus se petentibus. prout habu-
it in die manu porrexit. iuxta il-
lud dominicum preceptum. omni peten-
ti tribue.

Fo tempore admoneri inuisione.
ut ecclesiam sanctae afras que a paga-
nisterat cremata non tardaret re-
parare. nec non & sint pti episcopi sepul-
chrum quod situm erat iuxta gradus
in choro. egruo procuraret tecto.

Ex hoc coepit discipulus in eum
is & precibus. cum cordis contricione. alius
quodque. uiris religionis secum adsumptis.
se deo mactare. supplicans deuote
quatinus omnipotens deus per misericordiam suam dig-
naretur sibi manifestare locum. ubi

158
sacrosanctissime martiris sue corpus esset
reconditum. & in parte orienta-
li cripta coloca esset edificanda.
ubi suadebat ei uoluntas sua. Ergo
ut dominus uerum comprobaret. quod possi-
denda dicit. ecce oculus domini super ius-
tos & aures eius in preces eorum & in alio lo-
co. uoluntatem uentium se faciet. et
deprecatione eorum. exaudiet. quodam
nocte inuisu ei sancta afras aparuit.
& locum collocationis sui corporis
in ecclesia demonstrauit. Cripta in illo
in loco fieri prohibuit. propter reliquias
sanctorum. quod illic in pace descendentes ad-
uentum iusti iudicis expectant. Hac
reuelatione producta. coepit desti-
nato operi uigilantem insistere. eccle-
siae muros instaurare. cripta in
occidentali parte construere. nec
ante alabore cessauit. donec
in breui omnia profecto decore resu-
mauit. Dignum non est demonstrare
quod ueneratione dignissimum. hoc
ille in sancta domini martiris. prohibuit
cripta fieri. propter sanctos dei quibus expec-
tant die iudicis.

Erat quidam hortulanus. qui in gra-

mina ibi deambulando speluncā
quādam repperit. in quā intrans-
formatā ediculā subtrā muratā
cōspexit. Et ueniens ep̄o nunciauit
atq. dixit. Situs placet sc̄itatib; he-
holera mea & alia quę & m̄ sunt
necessaria. possunt rec̄di. Cui ille
in sp̄u dix̄. Si hoc feceris. mox sen-
su & membr̄ & sospitate carebis.
S. miser hęc paruipendens. sup-
pellentilē suā in p̄dictā speluncā
ēgregauit. statiq. sensū eū uisu &
auditu p̄didit. Qui ad sc̄m dī p̄duct̄.
ut creatū cognouit. uenīā p̄c̄it-
ae indulgentiā cū sanitate p̄me-
ruit. Mira dictum est. In illa
hora. nūquā ab hortulano ipsa
repperiri potuit spelunca. Ex eo
tempore coepit uir dī sc̄m illū lo-
cū magis frequentare. sibiq. se-
pulchrū ibi p̄parare. vbi om̄i
v̄. feria. si domi erat solebat ue-
nire. & salutarē hostiā dño immo-
lare. **I**nterea orationis cau-
sa romā p̄ceit ubi & caput sc̄i
habundi martiris adquisiuit.
secūq. reuerſa eū deuotione

augustā reportauit.

Solebat loca sc̄a uisitare. ac p̄ci-
pue monasteriū sc̄i Galli ubi na-
trit̄ erat & erudit̄. Inde eū quādam
pore ad cellā sc̄i meginradi adui-
dendū seruū dī eberhardū uenit̄
set. Post sacra orationū libamina.
post dulcia fr̄nḡ collationis collo-
qa. cū iā p̄ libatis osculis sc̄s ep̄s dis-
posuisset redire in sua. & cauce
speraret p̄dictū dī famulū n̄ am-
plius esse uisurū. iāq. re coepit
sc̄. festinato anhelus cucurrit atq.
iterans oscula caritatis in hanc uo-
cē lacrimando erupit. Ex hac ho-
ra. n̄ uidebim̄ nos ulterius in hac
uita. donec corporib; exempti.
uidere nos mereamur in p̄sentia
dī. Cui ep̄s dix̄. Pat̄ uenerande. sc̄s
nunc. p̄ certo temp̄ mee resoluti-
onis instare. q̄ debeā c̄ hac uita
migrare. Cui ille respondit. finis
q̄ dē uite tue adhuc n̄ est. huc
rū eē qd̄ dico exit̄ rei cōp̄abit.
tunc discessū ē. Sed ante quā ep̄s
eandē cellā iterū uisitaret. ille
dī famulus eberhardus de hoc

160
sclo migravit *xxviii*
Pro cessu q̄q̄ temporis locū
agaunensiū ubi sc̄s mauricius
cū sacra legione d̄fuit. orandi
gr̄a adiuuit. ac n̄mo dicas thebeorū
martyrū reliq̄as adq̄siuit. Quas
cū sūmo honore auḡ attulit ac
in oratorio sc̄e d̄i genitricis cū
ymnis. & psalmodis religiose col
locavit. Is d̄e q̄q̄ dieb; uenera
bilis heros ad monasteriū insu
lanense qd̄ augia d̄r uenit ubi
tunc temporis d̄ni gregis uir
reuerendus nomine alaunus
curā gessit. Quē condigno ut de
cū honore suscipiens multipli
cib; sc̄arū reliq̄arū q̄rū gr̄a illo
aduenerat pignerb; donauit.
sicq; ad p̄pa letū redire p̄misit.
Hec p̄tereundū qd̄ p̄p̄t ipsius me
rita plurima infirmis p̄stabant
beneficia. & maxime qd̄ caduco
grauabant morbo. p̄ ei benedic
tionē atanto liberabant in cō
modo. Qd̄ ita humilitatis causa
studuit occultare. ut si forte aliq̄
illox hanc sanitatis gr̄am palam

postularent. benedictionis do
nū subtraheret asserens hoc
magis ap̄licę dignitati. quam
sue ēgruere paruitati. Per ole
um ab eo in c̄na d̄ni ēsecratū
uaris languorib; detenti. pris
tinę restituti sunt sanitati. nec
n̄ & oculorū caligine obtene
brati. huius sc̄i olei unctione
merebant̄ in luminari. *xxviii*
Opere p̄ciū ē inserere. q̄lit au
ipse p̄ efficientiā huius sc̄i liq̄ris
ēsecut̄ ē gr̄am sospitatis. Quodā
itaq; tempore ad monasteriū
cāpidonense ueniens. tanta in
firmitate tenebat̄. ut n̄ nisi int̄
aliox. manus sustentat̄ q̄ quā
possit gressū mouere. t̄ cibi aliq̄d.
p̄ recreatione uirū p̄cipere. Tē
sub om̄i celeritate augustā mit
tit̄. oleū ab eo ēsecratū defert̄.
Quo in ipsa sc̄i pentecostes uigi
lia hora diei nona delibut̄. in
tantū p̄ gr̄am d̄i c̄na spem om
niū subito ēualuit. ut serficer
ret cibo. accū fr̄ib; uesp̄tinali
sinaxi in colom̄is n̄ esset. totaq;

subsequentē instantis festiuitatis diē. cū sp̄itali iocunditate celebraret. Sicq; om̄ib; in cōmune gratulantib; ipse sospes in suā sedē reuersus est.

Quodā tēpore cū uir dī uindictē flumiū cū eq̄ cēt transiturus in tantū aluei sui cursū inuenit sub creuisse. ut nullus suox̄ auderet pilū transire. Tunc socii sui itineris abeuntib; & uadū sicubi possent reperire adtranscundū q̄rentib; ipse cū uno clerico solus remansit. ad p̄dictū flumiū sine aliq̄ trepidatione in nomine dñi transiuit. sicut magis m̄tris. clericus altiore caballo residens. ac ingulo deorsū se totū sensit aq̄ infusū. de c̄pi aut̄ socis sago factis. q̄ p̄t̄ frigus habebat indutos nec saltē unū pilū madefactū p̄spexit. cui ualde sup̄ hoc admiranti in̄minat̄ ē dicens. Caue adhuc. me manente in carne. hoc alicui dicere. humilitatis magister sc̄tis. q̄ deserit. r̄p̄so dis̄p̄tis p̄cep̄ ut r̄p̄sione quā u. h̄ff. in̄dicet̄ r̄p̄t̄

donec filius hominis amotuis resurgeret. Tuas h̄act̄ o x̄p̄e opera. tuarū gr̄atiarū insignia. q̄ in sc̄is tuis & iā n̄c antiq̄ coruscare facis mirabilia. Qui enī illi antiq̄ hebreox̄ p̄pto q̄ndā diuiso mari rubro aridū iter p̄buisisti. Tu hunc famulū tuū p̄idē elem̄tū sicis uestib; transduxisti. nisi q̄d illi saq̄ erant p̄ muris adextris & a sinistris. ut sicis uestigiis p̄ mediū transirent. iste ū p̄ medias aq̄ r̄ū transiens undas. in nullo madefactus. te duce p̄ueniret ad litus.

Alio itē tempore dū ad disponā nauigio p̄ danubiū tenderet ex incuria nautarū nauis sup̄ q̄ddā impigit lignū. ex q̄ patentib; rimis coepit paulatī impleri aq̄s. timore p̄territi nautē. ad lit̄ ē tendunt p̄pere. Quo p̄uenientes. omnib; q̄ in nauī erant foris deportatis. obliti s̄c̄pi in puppi residentis. Tunc unus ex clericis. trahens suspiria ex intimo cordis. ait. Venobis miseris. quia in tanto piculo obliti sum̄ nri senioris. s̄c̄ h̄act̄ di

161
cento locius cucurrit. & hume-
ris impositū ad lit̄ exposuit. Quo
egresso nauis in posteriori parte
immergit̄. Et mirū in modū na-
uisque plena hominib; ceterisq;
suppellectilib; sup aquas nata
uerat. uiro dī cū suis egrediente.
n̄ potuit diutius quin mergeret̄
subsistere. ut ex hinc colligeret̄
q̄a hanc om̄ps d̄s sua manu tenu-
erat. q̄ndo uir dī cū suis in camane-
bat. **I**tē alia uice uir diro-
mā p̄gere desiderans. uenit ad
fluuiū tā nominatū. Quē tā p̄-
iculosa repperit. inundatione
refusū. ut nec eq̄. nec nauigio a-
liq̄s possit transire. illū. Sed sēs
pontifex fiducia in dō habens.
celebratis in ipsius fluminis ripa
missarū sollemnis. p̄dictū fluuiū
transuadavit cū in colomitate
omnium suorū.
In illis dieb; elect̄ dī pontifex sacre
religionis studio incitat̄. ac diui-
ni amoris igne succensus coepit
in eccl̄a sēi s̄ban̄ pro martir-
ris xp̄i. q̄

sita ē religio. s̄ feminas ēgrega-
re. q̄m in sēo p̄posito tanto libe-
dōrius ibidē seruirent. q̄nto longi-
us amundane actionis labore
distarent. At q̄d monasteriū dū
q̄dā matrona ad cōuersationē
ueniret. & a cōgregatione fuisset
suscepta. coepit in d̄seruitiō ma-
nere deuota. & licet literarū sci-
entia minus instructa. tam ad ex-
teriora p̄uidenda satisfaceret ido-
nea. Unde sorores ei uoluer̄ offi-
ciū cellararie cōmendare. s̄ illa
noluit ēsentire. Tunc res ad ep̄m
defer̄. Qui cū eidē iuberet oboe-
dire noluit. s̄ in obstinatione mentis
p̄durauit. Sequenti ū nocte hanc
modi uerbis corripit in somnis.
Quia inquit n̄ oboedisti ep̄i p̄ceptis.
tā diu ambulandi usū carebis. q̄
usq; ab illo absolui mereberis. s̄ p̄-
ge facta. omnino p̄mansit debilis
& clauda. Que reuertente ad emi-
tatē ep̄o ante eī p̄sentia in lec-
tulo e

currendo ante quā ad eadē
ep̄s pueniret p̄cessit cū laudans
ac benedicens dñm.

Quodā ḡ temp̄ dū omnipoten
tis dī famulus ad fr̄ nodū ep̄orū
quē in uilla regia in gedenheim
dicta erat ēgreganda p̄geret.
quōdā pauperē nomine ruotp̄
tū obuiū habuit. quē tris sui
intiora foris p̄lapsa in sinu ges
tauit. quē ut c̄spexit miā motū
ei denariū dare iussit dicens in
nomine dñi accipe & uade in
pace. Quinnox elemosinā accipi
ens ire p̄rexit ac meliorari pau
latim tantū coepit. ut post aliqd̄
temporis spaciū sospitati redderet
ad integrū. idē & iā post mortē
uiri dī alius iterū p̄re occupat in
firmitatū generib; ad sepulchrū
ei ueniens. sanari meruit sic lee
tor in suis locis plenū scriptū

In uenire potuerit
igit̄ sēs dī celesti desiderio afflat̄.
coepit ea que sunt huius mundi
fastidire. terrenā uerū lora
amere p̄ponere. huius

retineret corpore. in celestibus
tam c̄uersabat̄ mente. ut meri
to in illo censeret̄ munero. q̄ di
cere possent cū ap̄tō. Nra c̄uer
satio in celis ē. Vnde h̄ cū dī ha
bens. licet n̄ scdm̄ scientiā coe
pit apud terrenas potestates
totis uirib; agere. ut q̄dā cleri
cus adalbero nomine suę sor
ris filius. totius ep̄iscopat̄ curā sus
cipere. ipse aut̄ sub monachicę
religionis habitu soli dō uacare.
Qd̄ impetrauit. S. ille miserandū
nesciens. aut scire nolens. a sapien
tissimo salomone dictū. Heredi
tas ad quā in p̄ncipio festinat̄. in
nouissimo benedictione carebit.
militēs ep̄i totāq; familiā statū sa
crāmto sibi subiebat. ac uirgā
pastoralē publice manu gesta
bat. Qd̄ ceteri ep̄i indignē feren
tes. ambos ad fr̄ nodū uocauer̄
atq; p̄dictū adalperonē hereti
cæ arguunt p̄sūptionis. qd̄ do
mino suo adhuc sup̄stite. talia n̄
p̄timuisse. ut s̄. At ille dū
de obiectis sibi. ab; se uellet

purgare. ab omnib; inuentū ē.
 id aliū fieri n̄ posse. nisi ablati
 scōrū euangelioꝝ. in medio libris.
 sacra m̄to firmaret. se nescisse. he
 resim fuisse. qđ talia p̄sūpisset fa
 cere. Quib; em̄ib; quę ad hoc ne
 gotiū p̄tinebant expletis. in sua
 redierunt ambo ep̄s & adalpe
 ro tali asc̄a s̄r nodo c̄solatione
 p̄cepta. ut deeedente ab hac ui
 ta ep̄o. nullus alius p̄ eo esset or
 dinandus. nisi ipse adalpero. S.
 n̄ ē sapientia. n̄ ē prudentia. n̄
 ē c̄silium c̄tra d̄nm. Hāc eodē anno p̄
 aliquot menses dū quadā die. iā
 ad uesperā inclinante p̄ diei cle
 ricus adm̄sam cū uiro d̄i nouit
 flēto matuſ residisset. ac qđdā
 moleste p̄p̄t̄ in c̄sionē uene sus
 tinuisset. e confessus medio c̄or̄
 surgens. cubitū ire p̄rexit. statiq;
 in ipsa nocte p̄sentis uite termi
 nū clausit. Qđ ep̄s mox p̄ sp̄m cog
 noscens. cū qđ adnuntiandā mor
 tē sibi intrauerat p̄uenit. *Seio qđ*

Seio qđ
na ad

mus illū augustā deferre. Mora
 bat̄ aut tunc temporis in castel
 lo qđ dilinga d̄r. Corp̄ uero ei ex
 anime asc̄o pontifice ad august

Itā platū in ecc̄la sc̄e af̄ r̄ ē humatū.
 Interec̄tra miac̄ bona quę p̄rege
 anime sui nepotis agebat. etiā ab
 batiā uttenburra dictā quā ille
 dū uiueret. in beneficiū tenebat.
 sibi adq̄siuit. tā diu tenuit. q̄ usq;
 ipsius studio. donata ē libertatis
 priuilegio *ppp̄m*

Que quadā sc̄o d̄i inter agenti. ho
 mo qđdā astitit qđ euonrachi constan
 tiensis ep̄i obitū certissime indica
 uit. Illis ū qđ aderant sperantib; que
 statū p̄ illius rege. solita ecc̄larū of
 ficia uellet celebrare. ille p̄sentis
 tū nuntū sibi ad eū solitū sc̄o
 ex hoc c̄t̄ uerū. ait eis. Manete
 teri anime quioreſ. mane c̄operie
 tis. qđ inde credere debeatis. Crasti
 na die diluculo qđdā dec̄t̄ an
 ne *ppp̄m*

A

raret. tam quam diu potuit ue-
triculo sup posit. diuini uerbise-
mina manducantiu corda sparge-
re necessauit. Que est tan diu su-
ctia dum adhuc sanisset habebat
ut quecumq. sibi eundem fuisse solio
sup qd. riga posit. solus sederet.
comite uno tantu clerico. cumq.
absq. impedimento alioq. possit
liberius uacare decantationi
psalmoru. festinabat aut. quan-
totius auguste ciuitatis moe-
nia ingredi. ut ibi sic bonus mer-
cenarius prestolaretur fine ope-
ris sui. Quo cum uenisset. quam diu
interfufficiebant inter cotidia-
na missaru sollempnia salutare
hostia dno exterius immolabat
ac seipsum interius uictimam ara-
cordis maetabat. Ad mensam cu
alij scilicet illis manducantibus
et bibentibus. ipse pene. ut
uannus. h. 2. scribit. aut du. sal-
moru. h. 2. scribit. h. 2. scribit.
na. h. 2. scribit. h. 2. scribit.
d.

multi. et corporibus; exempti. in
spu rapiebant. ac iteru reuerteban-
nt. hanc precepit suaru reru pecu-
ratoribus; ut in uicinis omnino lo-
cis ad suu ius proprie pertinentibus
quecumq. inuenire possint inter
portiones partirent. & una ex his
ipso adhuc uiuente pbris & pau-
peribus; largirent. Ipse aut quida
die se ad audiendam missam in excla-
desferri iussit. Qua audita. unu
tapete coram sca cruce sternere
fecit. seseq. sup hoc in oratione
dedit. Et qsi dimidia hora surges.
quicquid suppellectilis habere
potuit in presentia sui portari ius-
sit. pter paraturam unius domus
ac mensaru. & unu cooperoriu.
que dimisit ad sui successoris ser-
uitu. Cetera cum perspexisset in ge-
miscendo dixit. Ach qd in hac
oma. fuer tantu pauca camisilia.
& vii. t viii. mensalia. u. sarcilia.
& de argento x solidi. Quos statim
in pposita precepit in pau-
peribus. h. 2. scribit. h. 2. scribit.
scad

hoc p̄parare: ut pulsanti ē festi
 possit aperire. *Not. 91*
Talia meditando aliquotiens ad supna
 rapiebat̄ in sp̄u. ac quēdā vidit &
 audiuit. quē etiā ex parte sibi ad
 sistentib; narrauit. Nā uernhe
 ro fuldensiū abbati se uisitandi
 adnuntiauit. si duo in electione
 ei ceteris ēcordarent sibi in epis
 copatu successurus esset. *909 m*
Itē alia uice q̄si de graui somno ex
 citat̄. ait corā omnib;. Heu. heu. qd̄
 illū adalperonē nepotē meū uq̄m
 uidi. q̄a p̄ eo qd̄ ei ē sentiebā sedm̄
 suū desiderū. nolunt me impuni
 tū. in suū recipere ēsortiū. Legim̄
 huic simile. sc̄o greḡ in libro dia
 logorū. referente. qd̄ qdā paschasius
 aplice sedis mire sc̄itatis diaconus.
 cuius p̄ mortē dalmatica feretro
 ei sup̄ posita demoniacū tetigit &
 sanat̄ ē. loco poenali deputat̄ ē ob
 nihil aliud. nisi qd̄ in illa ē tentio
 ne quē int̄ simachū papā
 rentiū factū ē ad pontif
 icatū la
 p̄ una

sententia usq; iuxta diē sui exitus
 p̄stitit. illū amando. atq; p̄feren
 do. quē ep̄o iudicio p̄t̄ sibi cetera
 refutauit. Quamre q̄a similis poe
 ne fuerat. amborū culpa. nā sic ille
 laurentiū etiā simacho ordinato
 ita & iste se adhuc in carne manen
 te. licet simplici oculo minus rectū
 intuendo. uoluit contra statuta
 patrū adalperonē fieri ep̄m. hoc
 idē sentire possum̄ de hoc uiro sc̄o
 simo. qd̄ ille de paschasio. Nā petro
 sup̄ hoc questionē mouenti qd̄ isq̄
 tante sc̄itatis extiterat. ut eis ferri
 uestis tangi potuit. & maligni spi
 ritus ab obsesso homine fugari. p̄
 mortē ad poenale locū duc̄ ē ita
 respondit. Hac in re magna di
 om̄ptis debet dispensatio. & qua
 sit multiplex agnosci. cuius iudi
 cio actū ē ut sc̄o paschasius
 sept̄ ann̄ ab ep̄o t̄p̄orū reti
 nent̄ qd̄ post illorū mortē nichil
 uisum ē. qd̄ illorū sc̄o paschasius
 mortē faceret. qd̄ illorū sc̄o paschasius
 mortē faceret. qd̄ illorū sc̄o paschasius

tionis suae die letus expectavit.
atq. illud psalmiste sepius ite-
rando dicebat. Quando ueniam
& apparebo ante facie dñi mei. In-
terī dū ab eo q̄ corā se lector is fun-
gebat officio int̄rogat̄ fuisse.
utrū nā p̄ infirmitate q̄ detine-
bat se de hoc seculo migraturū spe-
raret. respondit. Certissime scio.
q̄a in breui de hoc transitorius
sū mundo. Cui cū merens dice-
ret. quē ep̄q̄ uellet ad corpus
suū sepeliendū uocare. maxime
cū nullus conpuncialiū reman-
sisset antistitū. q̄ n̄ eēt inuitat̄ ad
regale in francia colloq̄at̄. Hos-
tis terrā t̄p̄ cōmendare. Vostan-
tū cū tēpus fuerit qd̄ ur̄m ē fa-
cite. dī ē meae corporis cōmendato-
rem p̄uidere.

Daucis ū dieb; int̄ positis inui-
gilia ap̄toꝝ. quē illo anno euenit
in viī febr̄. certissime sperabat se
migraturū de hac uita. Qd̄ licet
nominatī n̄ expr̄meret. ūl̄s tam̄ q̄b;
dā ap̄ar̄unt. q̄ signis audientib;
declamant. Sicut si q̄santib; ad

163
uesp̄era circūq̄q; simul sonantib;
ipse balnear̄ & sacrificiis; ad hos
usus paratis induit̄ humi se p̄stra-
uit. ac si hora ead̄ moriturū uisi-
nita q̄ sinaxi uesp̄tina cū alioꝝ ab-
utorio se leuauit. & q̄si qd̄am
m̄te c̄sternat̄ secreto dix̄. O sc̄e
petre nunc n̄ fecisti sic ego esti-
maui. Ob eam ū uirū om̄i laude
p̄p̄t̄s̄ndū. cui sp̄s qd̄e erat p̄opt̄.
licet caro infirma. cui uiuere
x̄p̄e fuit. & mori lucrū. Unde
tanto pere corpore inhabita-
tionis molē uelut carcere qd̄a
ob horrens cupiebat dissolui. &
c̄e cū x̄p̄o. Iterū in sp̄u r̄t̄e cat̄
c̄tinuos. v. dies mansit q̄et̄. ab om̄i
indulgentiā petens. om̄ib; indu-
gentiā & benedictione tribu-
donec finita. Diei feria.
ra lucescente in sexta. salu-
rora iā dīa latit̄ d̄m̄e. t̄. c̄. d̄. l̄.
nante. clereis canentib; uolū-
flentib; in uis d̄m̄e. q̄. l̄. d̄. l̄.
metadant̄. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄.
m̄u. x̄p̄e. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄.
l̄. x̄p̄e. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄. d̄. l̄.

